

Лабораторна робота № 3. Пошук інформації в мережі Internet

Інструменти пошуку інформації в Інтернет розділяють на пошукові й метапошукові системи.

Пошукові системи – це спеціально створені вузли WWW, які вільно (безкоштовно) доступні, і основна функція яких полягає в пошуку інформації серед різних інформаційних ресурсів Internet (сервери WWW, FTP, Gopher, телеконференції, UseNet, списки адрес E-mail). Пошукові системи класифікуються по методах пошуку інформації. Існує три основні типи таких систем:

- пошукові каталоги;
- автоматичні індекси;
- гібридні системи пошуку.

У **пошуковий каталог** (пошукову систему першого роду) - інформація заноситься за ініціативою людини. Спеціальні адміністратори виконують роботу по пошуку і класифікації інформації. Сторінка, що додається, повинна бути жорстко прив'язана до прийнятих в каталозі категорій. Результатом є ієрархічний (деревовидний) каталог, що постійно оновлюється, на верхньому рівні якого зібрані найзагальніші категорії, такі як «бізнес», «наука», «мистецтво» і тому подібне, а елементи самого нижнього рівня є посилання на окремі веб-сторінки і сервера разом з коротким описом їх вмісту. Наочні каталоги надають також можливість автоматичного пошуку за ключовими словами. Тільки пошук відбувається не у вмісті самих web-серверів, а в їх коротких описах, що зберігаються в каталозі. Пошукові каталоги забезпечують високу якість пошуку і за якістю сортування документів набагато перевершують пошукові індекси, програючи їм по кількості документів, які проглянуто.

Автоматичні індекси (пошукові індекси, пошукові системи другого роду, spiders, crawlers) - постійно досліджують Інтернет з метою поповнення своїх баз даних. Зазвичай це не вимагає ніяких зусиль з боку людини. Програма, в яку завантажили декілька тисяч загальновідомих URL-адрес, будучи запущена на комп'ютері з доступом до WWW, починає автоматично викачувати з мережі документи по цих URL, причому з кожного нового документа вона витягує всі посилання, що містяться в ній, і додає їх в свою базу адрес. Дані інструменти повністю приховують від користувача організацію індексу і його вміст.

Автоматичний індекс складається з трьох частин:

- 1) *програми-робота (навука,)*
- 2) *бази даних, що збирається цим роботом;*
- 3) *інтерфейсу для пошуку в базі, з яким і працює користувач.*

Перевагами цих систем є великі бази даних і висока швидкість обробки запитів. До недоліків можна віднести дуже велику кількість посилань на виході, причому велика частина цих документів має вельми віддалене відношення до потрібної теми.

Гібридні системи пошуку поєднують в собі пошукові каталоги і пошукові індекси.

Метапошукові системи (пошукові служби) розсилають запити користувача одночасно декільком пошуковим серверам і звертаються до деяких інших джерел інформації. Потім вони об'єднують отримані результати і представляють їх користувачеві у вигляді HTML-сторінки з URL-посиланнями, що активізуються.

Web-портали – спеціалізовані сторінки, що забезпечують зручний інтерфейс доступу до пошукових систем і web-вузлам, що представляють загальний інтерес. В *Internet Explorer* існує можливість звертання до міні-порталу, що підтримується компанією Microsoft. Для цього призначена панель **Поиск**. З неї можна одержати доступ відразу до декількох пошукових серверів. Залежно від версії й мови браузера *Internet Explorer* цей список міняється.

Завдання 1

Здійснити налаштування браузера *Internet Explorer*.

Порядок виконання

1. Запустіть браузер Internet Explorer: **Пуск - Программи - Internet Explorer** або клацання мишею по піктограмі на робочому столі MS Windows

2. Включіть завантаження мультимедійного вмісту: **Сервис – Свойства обозревателя** – вкладка *Дополнительно* – група *Мультимедиа*, перевірте наявність або встановіть прапорці: *Воспроизводит анимацию*, *Воспроизводит видео*, *Воспроизводит звуки*, *Показывает изображение* і натисніть кнопку **ОК**.

3. Підключите панелі інструментів: **Вид - Панели** - встановите прапорці: *Строка меню*, *Ссылки*.

4. Підключите рядок стану: **Вид** - встановите прапорець *Строка состояния*.

5. Змініте адресу домашньої сторінки: **Сервис - Свойства обозревателя** - вкладка *Общие* - у розділі *Домашняя страница* введіть: *www.arbu.edu.ua* - **ОК**. Помістіть курсор миші на будь-яке гіпертекстове посилання відкритого документа - в рядку стану відобразиться URL посилання.

6. Перевірте настройку кириличного шрифту: **Сервис - Свойства обозревателя** - вкладка *Общие* - кнопка **Шрифты...** - у полі *Набор знаков*: оберіть *Кириллица* - **ОК**.

7. Здійснить настроювання оновлення дискового кешу (буфера) при кожному завантаженні браузера: **Сервис - Свойства обозревателя** - вкладка *Общие* - розділ *История просмотра* - кнопка **Параметры** - у розділі *Проверяют наличие обновлений сохраненных страниц* встановіть перемикач *при каждом запуске обозревателя* - **ОК**.

8. Здійснить настроювання папки Журнал для зберігання посилань на відвідані сторінки протягом 10 днів: **Сервис - Свойства обозревателя** - вкладка *Общие* - розділ *Журнал* - у полі *Сколько дней хранить страницы в журнале*: встановіть *10* - **ОК**.

9. Перевірте включення автозавершення адреси, що вводиться: **Сервис - Свойства обозревателя** - вкладка *Содержание* - розділ *Автозаполнение* - кнопка **Параметры** - у розділі *Использовать автозаполнение для*: встановити перемикач *веб-адресов* - **ОК**.

10. Перейдіть до документа, визначеного як домашня сторінка: кнопка на панелі інструментів **Домой** . Зупиніть процес завантаження: кнопка **Остановить** .

11. Відновіть поточну сторінку: кнопка **Обновить** .

Завдання 2

Знайти посилання на офіційний сайт нашого ВУЗа та посилання на інші ВУЗи міста за Вашим бажанням в каталозі ЯНДЕКСА (<http://yaca.yandex.ua>). Порівняти показник цитувань знайдених ВУЗів.

Порядок виконання

1. Відкрийте головну сторінку каталогу ЯНДЕКСА (рис. 1.11): клацніть мишею в полі *Адрес*, наберіть адресу: <http://yaca.yandex.ua> та натисніть **Enter**.

2. На головній сторінці каталогу перейдіть по наступних посиланнях: **Учеба – Высшее образование**. Для зменшення кількості знайдених посилань та деталізації пошуку виберіть в якості регіону Харків або Харківську область (рис. 1.12).

3. Знайдіть у списку посилання на офіційний сайт нашого ВУЗа, скопіюйте посилання в буфер обміну (**Правка – Копировать**), завантажте додаток *MS Word* і вставте інформацію в поточний документ (**Правка – Вставить**). Також запишіть показник цитування нашого ВУЗу.

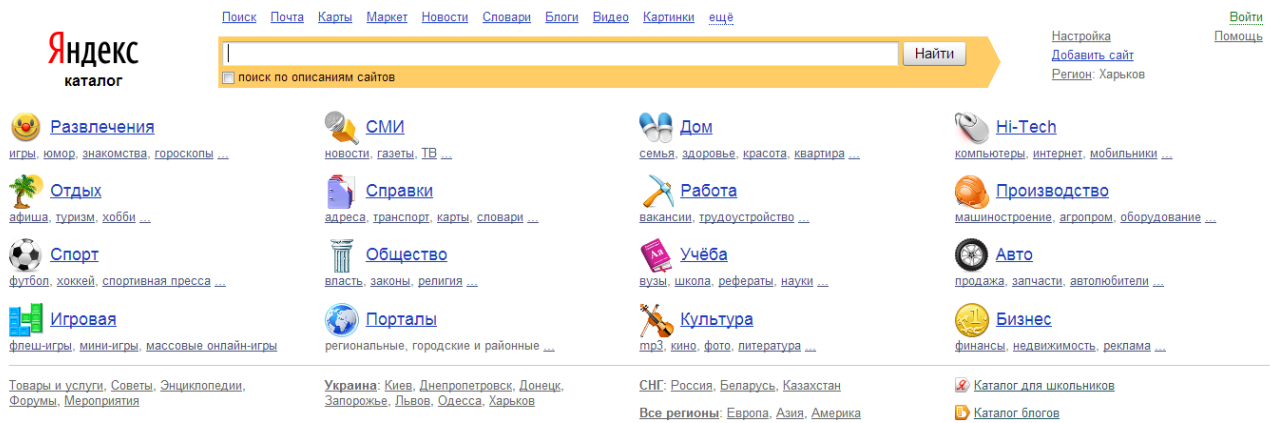

Рис. 1.11 - Головна сторінка каталогу ЯНДЕКСА

4. Знайдіть посилання на сайти інших ВУЗів за Вашим бажанням, скопіюйте їх посилання в буфер обміну та вставте інформацію в поточний документ. Запишіть показник цитування кожного ВУЗу та порівняйте їх.

5. Клацніть правою кнопкою миші по посиланню **Студенческая жизнь** та в контекстному меню, що відкрилося, виберіть **Открыть в новом окне**. Скопіюйте знайдені посилання в буфер обміну та вставте в поточний документ. Збережіть документ з ім'ям *Приклад.doc* у власній папці. Закрийте вікно командою **Файл – Заккрыть вкладку**.

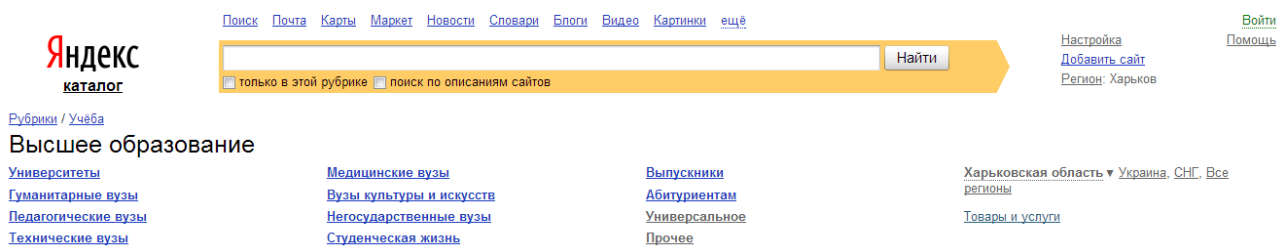

Рис. 1.12 - Посилання Вища освіта (Харківська область)

Завдання 3

Знайти інформацію про дистанційне навчання в Україні в каталозі **МЕТА** (www.meta.ua). П'ять посилань (анотацій) скопіювати в буфер обміну і вставити в документ *MS Word*. Зберегти документ під ім'ям *Приклад2.doc* у своїй робочій папці.

Порядок виконання

1. В адресному рядку браузера наберіть адресу: www.meta.ua та натисніть **Enter**. Відкриється головна сторінка каталогу МЕТА (рис. 1.13).

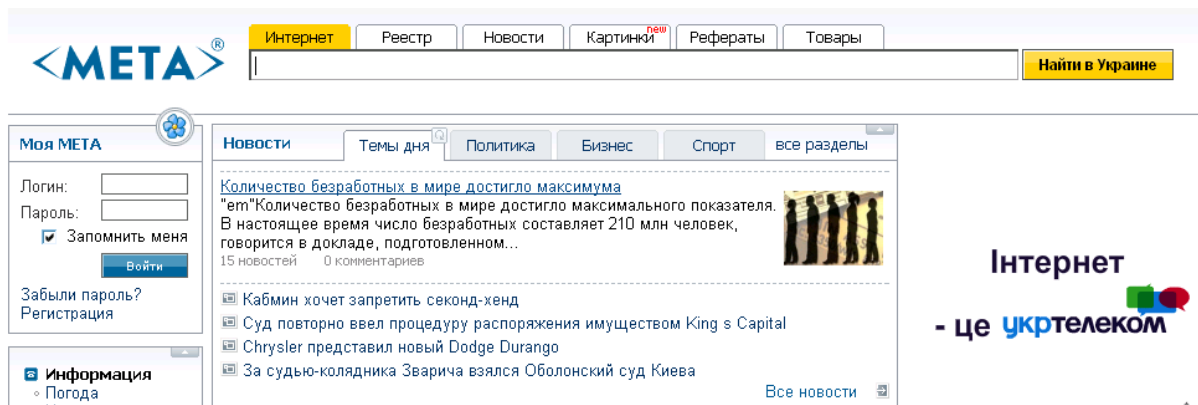

Рис. 1.13 - Головна сторінка пошукової системи **META**

2. В нижній частині сторінки каталогу перейдіть по наступних посиланнях: **Наука и Учеба – Дистанционное обучение**.

3. П'ять посилань (анотацій) скопіюйте в буфер обміну і вставте в документ *MS Word*. Збережіть документ під ім'ям *Приклад2.doc* у своїй робочій папці.

Завдання для самостійної роботи

1. Знайдіть посилання по рубрикам **Компьютеры** та **Мобильная связь** в каталозі ЯНДЕКСА (рубрика **Hi-Tech**). Збережіть список із трьох посилань по кожному пошуку в документі *MS Word* з ім'ям *Приклад1.doc*.

2. Знайдіть посилання на офіційний сайт нашого ВУЗа в каталозі **МЕТА** (рубрики **Наука и Учеба – Университеты, ВУЗы**) та скопіюйте його в документ з ім'ям *Приклад1.doc*. Відкрийте посилання в новому вікні та збережіть це вікно в документі з ім'ям *Приклад1.doc*.

Завдання 4

Знайти в різних пошукових системах (Яндекс, Google, Рамблер, Meta, Mail.ru) веб-сторінки, які містять слова *українські пошукові системи* в будь-якій частині документу. Порівняти результати пошуку за кількістю знайдених посилань, виділити посилання, які присутні у всіх пошукових системах. За результатами дослідження набрати в *MS Word* та заповнити наступну таблицю:

адреса пошукової системи	кількість посилань	Перші шість знайдених посилань
вид запиту – українські пошукові системи		

Зберегти інформацію про знайдені сторінки у файлі *Приклад3.doc* у своїй робочій папці.

Порядок виконання

1. У вікні Internet Explorer підключиться до пошукової системи Яндекс: www.yandex.ua.
2. У полі пошуку наберіть текст: *українські пошукові системи* і клацніть по кнопці **Знайти** або натисніть **Enter**.
3. Інформацію про перші шість знайдених посилань та їх кількість скопіюйте в документ MS Word.
4. Перейдіть на сеанс з Google: www.google.ru Повторіть пункти 2-4 даного завдання.
5. Аналогічним чином виконайте пошук на сайтах Рамблер: www.rambler.ru, Meta: www.meta.ua, Mail.ru.: www.mail.ru.
6. Заповніть таблицю і порівняйте кількість і **релевантність** (ступінь відповідності пошукового запиту знайденої інформації) знайдених посилань. Виділіть кольором ті посилання, що присутні у всіх пошукових системах.
7. Збережіть інформацію у файлі *Приклад3.doc*

Завдання 5

Знайти веб-сторінки зі словами *Інформаційні системи* в заголовку, у точній формі (тобто без обліку морфології), з датою за останній рік, без слів *книга* й *реферат*, тільки на сайті www.referat.ru, з використанням режиму розширеного (детального) запиту. Порівняти результати пошуку в різних пошукових системах *Яндекс*, *Google*, *Рамблер*, *Meta*, *Mail.ru*. Зберегти інформацію у вигляді файлу з ім'ям *Приклад4.doc* у своїй робочій папці.

Порядок виконання

1. У поточному вікні Internet Explorer підключитися до пошукової системи Яндекс: www.yandex.ua.
2. У вікні пошуку (рис. 1.14) наберіть текст: *інформаційні системи* та натисніть кнопку **Знайти**.

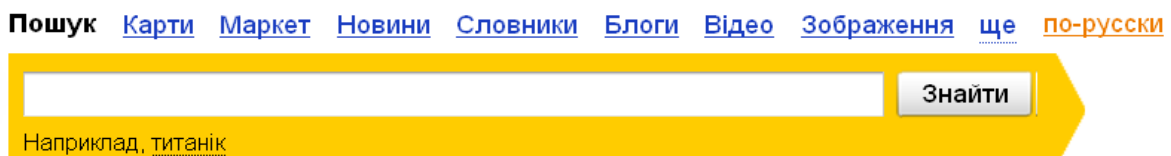

Рис. 1.14 - Вікно пошуку системи Яндекс

3. В отриманому вікні оберіть посилання **Розширений пошук**.
4. На сторінці розширеного запиту в полі *Я ищу* (I am looking for): буде *інформаційні системи*.

5. Включіть перемикачі: *Слова: розташовані на сторінці — будь де/вжити в тексті — у будь-якій формі / Сторінки: мова — українська/ дата оновлення — останній рік / формат — будь-який* (рис. 1.15). Клацніть мишею по кнопці **Знайти**.

6. Інформацію про три перші знайдені посилання скопіюйте в документ MS Word.

7. Аналогічним чином проведіть пошук посилань, де слова *інформаційні системи* зустрічаються в заголовку тексту. Для цього включіть перемикачі: *Слова: розташовані на сторінці — в заголовку - вжити в тексті — у будь-якій формі*. Клацніть мишею по кнопці **Знайти**.

8. Виділіть інформацію про три перші знайдені посилання і вставте в документ MS Word.

9. Для пошуку посилання, де слова *інформаційні системи* зустрічаються разом і точно в такій же формі, як в запиті, включите перемикачі *вжити в тексті — так само, як в запиті*.

Я шукаю: інформаційні системи
Використовуйте ~ перед словом для його виключення. [Пам'ятка з використання мови запитів](#)

На сайті: у регіоні: Наприклад, Харків

Слова: розташовані на сторінці вжити в тексті
☒ будь-де ☒ у будь-якій формі
☐ у заголовку ☐ так само, як в запиті

Сторінки: мова дата оновлення формат
англійська французька німецька українська білоруська
будь-яка останні 2 тижні останній місяць останні 3 місяці останній рік
2 4 2011 — 2 4 2012
день, міс., рік

Розмір сторінки: показувати 10 знайдених документів

Знайти «інформаційні системи», у будь-якій частині сторінки, вжиті у тексті у будь-якій формі, мова документів: українська, від 2.4.2011 до 2.4.2012

Рис 1.15 - Розширений запит в системі **Яндекс**

10. Виділіть інформацію про три перші знайдені посилання і вставте в документ MS Word.

11. При пошуку є можливість виключати слова. Знайти посилання, де є слова *інформаційні системи*, але відсутні слова *реферат* і *книга*. Для виключення слова перед ним в полі **Я шукаю:** необхідно встановити символи ~ перед потрібних слів (рис. 1.16).

Я шукаю: інформаційні системи~реферат~книга
Використовуйте ~ перед словом для його виключення. [Пам'ятка з використання мови запитів](#)

Рис 1.16 – Виключення слів із запити в системі **Яндекс**

12. Виділіть інформацію про три перші знайдені посилання і вставте в документ MS Word.

13. Проведіть пошук документів на сайті www.referat.ru, де зустрічаються слова *інформаційні системи*. Для цього в полі **На сайті:** введіть адресу www.referat.ru. Включите перемикачі: **Слова: розташовані на сторінці** — у заголовку / **вжити в тексті** — так само, як в запиті/ Знайти.

14. Виділіть інформацію про три перші знайдені посилання і вставте в документ MS Word.

15. Аналогічним чином виконайте пошук на сайтах Google: за адресою www.google.ru; Рамблер: за адресою www.rambler.ru; Meta: за адресою www.meta.ua; Mail.ru.:по адресі www.mail.ru. Проаналізуйте отриманий результат.

16. Збережіть інформацію у вигляді файлу з ім'ям *Приклад4.doc* в своїй робочій папці. Продемонструйте результати роботи викладачеві. Завершіть поточний сеанс роботи Internet Explorer і MS Word.

Результат роботи:

1. файл *Приклад.doc*, що містить посилання та показник цитувань по ВУЗах Харкова та файл *Приклад2.doc*, що містить по п'ять посилань з дистанційного навчання.
2. файл *Приклад1.doc*, що містить посилання з рубрики **Hi-Tech** та посилання на ВУЗ з каталогу МЕТА.
3. файл *Приклад3.doc*, що містить таблицю порівняння результатів пошуку в різних пошукових системах.
4. файл *Приклад4.doc*, що містить текст *інформаційні системи* в заголовку, за останній рік, без слів *книга* і *реферат* і лише на сайті referat.ru. По 3 посилання в 5 пошукових системах.

Питання для самоконтролю

1. Що являють собою ПОШУКОВІ СИСТЕМИ? Які пошукові системи Вам відомі?
2. Які існують типи пошукових систем?
3. Що є АВТОМАТИЧНИМИ ІНДЕКСАМИ?
4. Призначення WEB-порталів?
5. За допомогою чого можна оновити сторінку?
6. Як виглядає ПОСИЛАННЯ і що це таке?
7. Дайте визначення БУФЕРА ОБМІНУ. Як помістити в нього інформацію? Як вставити інформацію з буфера в текстовий документ?
8. Як відкрити посилання в новому вікні?
9. Чим відрізняється пошук в режимі простого запиту від пошуку в режимі розширеного запиту?
10. Що таке РЕЛЬОВАНТНІСТЬ?